

1923: eerste verbinding met VS

Zendvergunningen in Nederland

In het augustusnummer van *Electron* beschreef Gerrit Jan Huisman PA0GJH uitgebreid hoe de verbinding op 27 december 1923 van Henk Jesse PCII met de VS tot stand kwam. Deze maand is dat dus precies een eeuw geleden.

Op zich, onder die omstandigheden, een fantastische prestatie. Natuurlijk stond hij bij de ontwikkeling van zijn radiostation niet alleen. Hij kreeg hulp van de gebroeders Tappenbeck uit Noordwijk en OM Eschauzier uit Leiden. Een uitgebreider verslag van dit QSO is te vinden in het boek 'Vijftig jaar VERON Honderd jaar Radio' door Dick Rollema PA0SE (SK).

Dit QSO was anno 1923 uiteraard HET onderwerp van gesprek onder de amateurs. De redactie van het magazine van de NVVR, *Radio-Expres*, was er snel bij om Henk Jesse te interviewen, waardoor zijn ervaringen zo goed mogelijk werden vastgelegd. Henk Jesse was natuurlijk al enkele nachten eerder in de lucht om te kijken of verbindingen mogelijk waren. Hij had per telex contact met de American Radio Relay League (ARRL).

De call van Henk Jesse PCII was illegaal, omdat in de jaren '10 en '20 aan privépersonen geen roepletters werden uitgegeven. Handelaren konden bij de overheid wel roepletters aanvragen. Het omroepstation van Idzerda kreeg op verzoek ook roepletters: PCGG.

De testuitzendingen van Jesse werden gedaan in het kader van de door de ARRL uitgeschreven proeven om te onderzoeken of het mogelijk was om met HF-signalen de Atlantische Oceaan over te steken. Onder de Nederlandse amateurs werd dat bekend onder de naam Trans-Atlantische Proeven.

Ook de overheid deed hieraan mee. De TH Delft kreeg toestemming om met een zender in de lucht te komen onder de call PA9. Het station werd echter ondergebracht bij een student thuis. Dat was bij OM Eschauzier, die ook weer betrokken was bij de proeven van Henk Jesse. Deze call wordt ook in het artikel genoemd.

Zoals in het artikel van Gerrit Jan PA0GJH beschreven, werd Henk in juridische zin aangesproken op zijn prestatie. De overheid veroordeelde OM Jesse, maar hij ontving ook complimenten voor zijn prestatie.

De overheid had echter wel in de gaten dat deze "Amateurs" tot iets in staat waren. De amateurs kregen op hun beurt door dat de overheid zendvergunningen wilde gaan uitgeven. De geruchten werden dan ook met veel enthousiasme besproken.

3 JANUARI 1924 TWEDE JAARGANG No 1

RADIO-EXPRES

SNELDIENST VAN RADIO-NIEUWS.

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NEDERLANDSCHE VEREENIGING VOOR
RADIO-TELEGRAFIE.

UITGAVE VAN N. VEENSTRA,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.
TEL. MARNIX 2112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f.2.— per halfjaar voor het binnenland en f.3.— voor het buitenland. Voor leden der Nederlandsche Vereeniging voor Radio-Telegrafie is de abonnementsprijs per jaar f.1.50 voor het binnenland en f.1.50 voor het buitenland. Bij vooruitbetaling te voldoen aan den Secretaris-Pensningmeester der Ned. Ver. voor Radio-telegrafie, B. Sikkerveer, Columbusstraat 187, te 's-Gravenhage. Losse nummers f.0.15 per stuk. Correspondentie, zoowel voor Administratie als Redactie, gelieve niet te zenden als adres: Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.

Verrekening porto-kosten „Radio-Expres“ voor leden der Ned. Ver. voor Radio-telegrafie.

Aan de leden der N. V. v. R. is een circulaire verzonden, waarin hun wordt medegedeeld, dat zij de portokosten voor „Radio-Expres“, willen zij dit weekblad ontvangen, voortaan moeten inzenden aan den secretaris-pensningmeester der vereeniging.

Nu de uitzending dezer circulaire door omstandigheden eenigzins is vertraagd, wordt de termijn voor hen, die voor het jaar 1924 nog niets betaalden, van 31 December verpligd tot 7 Januari.

Dit eerste no. van den 2den jaargang van „R.-E.“ wordt hun in verband daarmee nog toegezonden.

De secret.-penn. der N. V. v. R. B. Sikkerveer.

Den Haag, Columbusstraat 187.

Schitterende resultaten bij de Trans-Atlantische proeven.

De Decembermaand van het jaar 1923 zal aanzienlijk blijven in de annalen wegens de victorie met de 100-meter-golf.

Men weet, hoe reeds vóór het eigenlijke begin der proeven in dit jaar de Fransche amateur S.A.B. op ruim honderd meter golf communicatie over en weer tot stand bracht met een Amerikaan en hoe het een Engelsman daarna ook gelukte.

Thans is het P.C.I.I., die in den nacht van 26 op 27 Dec. twee uur lang, van 4.17 tot 6.17 's morgens uitgezonden, correspondentie heeft gehad met den Amerikaan 2.A.G.B. P.C.I.I. werkte aanvankelijk (met 150 watt Mullard-lamp) op 200 meter met 3.5 amp. in de antenne. Wegens het gebreken succes der 100-meter golf en de afwezigheid van sluiereffect (duding) op die golfengte, ging ook P.C.I.I. zakken op 112, maar had toen slechts 1.6 amp. in de antenne. Toch werd bij (zoals in ons vorig No. nog gemeld) reeds daarmee in Amerika gehoord, evenals het geval was met P.A.9, die nog op 200 meter werkte. P.C.I.I. voerde daarna met een tweeden 1500-volt-transformator zijn energie zoodanig op, dat hij op 112 meter weer 2.75 amp. had.

Met die laatste energie kreeg hij Donderdagmorgen verbinding met 2.A.B.G. Hij bracht onder anderen een gelukwensch over, die hij zoo vriendelijk was namens de N. V. v. R. te zenden aan de A. R. R. L.

Later aan P.C.I.I. van 2.A.B.G. een mededeeling van bij de 100 woorden achter elkaar zonder een uitzaling.

De sinnen van 2.A.B.G. kwamen op detector en 2 lampen laagfrequent met sterkte 6 hinnen. Van sluiereffect niet de minste last.

Het feit, dat in de buurt van 100 meter de sluieringen niet voorkamen, lijkt ons een der belangrikste uitkomsten der proeven tot dusver.

Eenigzins jammer is het misschien, dat de daden op het oogenblik vooruittoopen op het eigenlijke programma, dat eerst in den nacht van 10 op 11 Januari de communicatie-proeven wilde laten aanvangen. Ook de 100-metergolf ligt eigenlijk buiten het programma en de Engelsche amateurs bezitten feitelijk geen vrijheid om deze golf te bezigen.

Voor wetenschap en techniek is intusschen het bereikte van zoodanige betekenis, dat zelfs het werken buiten het programma deartigeover naar in koop moet worden genomen. Het is alleen te hopen, dat de proeven binnen her kader van het programma even gunstig resultaat zullen zeven.

In de berichten onder Trans-Atlantische Commissie is bij de opgaven der data het begin der communicatie-proeven vermeld als: nacht van 11 op 12 Januari. Dit is een vergissing gebleken. Het moet zijn: nacht van 10 op 11 Januari.

9 dagen op P.C.I.I.

22 Dec. werd „ge-ARRL-d“ op 200 en 112 meter golf-tenge afwisselend. Plaatenergie ongeveer 170 watt, electrolytisch gelijkrichter 50 Wisselstroom. Volgens inkomende rapporten (van Europa) bleek de kortere golf beter door te komen. Voor opwekken der trillingen werd gebruikt 1 Mullard 0-150.

23 Dec. werd op 112 M. „geareld“. 1.3 amp. antenestroom. g 5 b v geeft 6.15 's morgens: ur sigs of terrific strength here!

24 Dec. Met onveranderde toestellen gewerkt.

25 Dec. Met onveranderde toestellen gewerkt. Telegram van u i x w opgenomen, dat van de Hollanders P.A.9 en P.C.I.I. in Amerika gehoord zijn.

A. Jesse PCII - Radio Expres december 1923 - Pagina 1

Zover kwam het echter niet. De overheid stond toe dat de afdelingen van de NVVR, dat was een door de overheid erkende radiovereniging, een zender mochten bouwen, en daarvoor roepletters kregen. De roepletters werden in de reeks van PB0 tot 10 uitgegeven.

De eerdergenoemde NVVR, en de later opgerichte NVIR, hebben hun uiterste best gedaan om voor privépersonen een le-

Muzikale Omroep.

Uit te zenden door het station P.C.G.G. den Haag. Gofflentie 1070 meter. PROGRAMMA VOOR DONDERDAG 10 JANUARI 1924.

VOCAL Kwartet.

Mevr. Jo Wessel—de Graaf. Mea Ruys. de Heer Constant van den Elshout. Pierre Sampinon.

- 1. Ave Verum. 2. Wenn ich einmal soll scheiden. 3. Schopfung. 4. Intergate Vitae.

(Nadruk zonder bronvermelding verboden).

26 Dec. Voorbereidingen, om de energie op te voeren. Toestellen deficiënt.

27 Dec. Toen verbeterd door de filters systematisch af te stemmen. Een R.S.17 parallel op de Mallard geschakeld. Daardoor blijven de lampen koud. Er werd gewerkt met 16-17 amp. antenestroom bij 170 watt plaat energie.

28 Dec. Oplossing van den electrischen gelijksrichter van 7 op 12 % (ammoniumfosfaat en az. des.) verhoogd. Spanning verhoogd door bijplaatsen van een tweeden transformator, waarop ook nog een hulpwikkeling voor de gloeilamp is aangebracht. Nog een tweede R.S.17 parallel geschakeld, zodat dat werkt met 1 Mullard D—150 en 2 R.S.17 parallel. Plaatenergie thans ongeveer 350 watt bij 2100 volt gelijkspanning. Antenestroom 2,6 ampere op 113 m. gofflentie.

29 Dec. 120 tot 140 uur werd normaal gearreld. Toen werd ingelusterd naar onze arrel-colleges pa 9, 2 kl, 8 kl enz.

417 werd opgenomen: peil nu 2agh k — onmiddellijk 2agh na peil gm om qua k.

Hierdoor ontstond een communicatie die tot 617 duurde. Naar aanleiding van deze eerste directe radiomater-verbinding tusschen Nederland en Amerika werd

een begroefingstelegram aan de A.R.R.L. overgestuurd van de N.V.V.R. De communicatie ging zeer gemakkelijk. Met vele Engelse en Franse amateurs is de verbinding veel moeilijker; 2agh had 900 Watt input bij 4 Ampere antenestroom.

6.17 moest peil seven: we miste deze down nuw for batteries are running down are u om nieuw 2agh 72b om tax — peil nu 2agh te ok tax om fill timw 73 om gm

Dit was het einde van een historischen nacht voor de radio-amateur wereld.

De bovenvermelde verbeteringen bleken dus in de goede richting gedaan te zijn.

29 Dec. Toestellen onveranderd. 1.30 roept 2agh op en geeft: qua but gem qua half hour en half hour.

5.43 geeft 2agh: still qm pse qst few mins more vs cri om.

7.50 geeft 2agh na oproep door peil, dat de storing hopeloos is en dat hij den volgende dag zal terugkomen.

6.37 roept 2agh weer op: this is alright nu qst fb k. Hierna verbinding tot 7.15.

30 Dec. gofflentie 118 M, 2,5 antenestroom.

8.54 2agh opgeroepen en onmiddellijk antwoord (3 seconden tusschenpoos) gm qua. In verbinding

tot 7.03. 2agh geeft o.a.: you are thn i can read you all over the room with the phones on the table fb! Verder uitgelusterd:

8.01 sluit c i b; zijn correspondentie met g 3bv en roept onmiddellijk aansluitend peil n e b; Gecorrespondeerd — over sterke, ontvangst enz., maar de signaalsterkte van c i b niet snel af.

8.14 wordt nog opgenomen... 73 73... en 8.16 geeft P C I L: er brist daylight sigs fade out met een timw 4b fm 73.

Deze nacht was tot nu toe de beste. 2agh met 1 det en 2 L F op zelfgebouwden luidspreker door verschillende verrekken neembaar (ongeveer 15 meter afstand).

De „OPS“.

Verklaring van eenige afkortingen: G 3 BV = Great-Britain 5 BV, dus: Engelsch station 5 BV. U 1 XW = United States 1 XW, dus: Amerikaanse station 1 XW. C I BQ = Canada 1 BQ, dus: Canadaesch station 1 BQ.

afk., nu, en, en in plaats van „af“ of „af“: R-N, October en R-E. 38; nu, = Nederland van Amerika, ca = Canada van Nederland. cu = call you; vy = very; srf = sorry; om = old man; nw = now; fb = fine business; agn = again; mx = thanks; timw = tomorrow.

Amerikaansche 100-meter-golven op één lamp.

Na de Transatlantische proeven is volken gach zijn en velen er hun nachtrust aan oppofferen, zat het volgende wellicht behuustelling onder-vinden, daar er uit blijkt dat een ieder, die over eenvoudige doch goede ontvankelijkheid beschikt, succes kan hebben. Het is mij n.l. mogelijk gebieken het Amerikaansche station 1 XW te nemen met één lamp zonder zwaar versiering, terwijl ik een zeer primitieve antenne gebruikte.

Hier volgt een beschrijving der ontvangerinrichting.

Antenne: Binnenshuis gespannen (op zolder langs de steunbalken van het dak) bestaande uit 5 draden elk 12 meter lang, aan de eene zijde samenhangend.

Aardje: Huis van een pomp, die tot het grondwater reikt. Toestel: Inductieve honingraat-

ontvanger (Corver fig. 96) voorzien van Philips laagvacuumlamp. Met de honingraatspoelen 25 en 35 (als antenne en secundaire) kreeg ik als minimum golf 185 meter, zodat ik besloot kleinere spoeltjes te wikkelen, maar dat geen honingraatwikkeling te gebruiken. Dit voldeed uitstekend. 1 KW nam ik met in de antenne een spoeltje bewikkeld met 14 windingen draad van 0.3 m.m., en als secundaire een dito met 20 windingen (diameter dezelfde als van honingraatspoelen). De gofflentie kon nu worden teruggebracht op 85 meter.

Ten slotte de resultaten: In den nacht van 27 op 28 December luisterde ik het eerst met de spoeltjes om 12.30. Al dadelijk kwam Franch 8 AB keihard door; telkens met de telefoon 10 c.m. van het oer verwijderd nog neembaar! 8 AB gaf reus' aan een der Amerikanen. Het bleek 2 K F te zijn, ik nam het volgende: 1 XW de 2 K F ?? ok — are they 2 jf, 5 ec, 5 pa 7 er mi code wd — rfnny — qst 2 — 2 kl kk. Even later: 1 XW de 2 K F 7?? — kk.

Toen kwam het plotseling eerst heel zacht, later, na bijregeling goed neembaar. 2 K F de 1 XW — followed u to end and continued copying am(?) fellows harmonic — british stms — g 2 kl, g 5 ec, g 5 pu, f 8 be, n odv — lw...

Weer wat later (ongeveer 1 uur): 2 K F de 1 XW... last question?? ok us reported tonite too — ok u fellows... om nu nu must go... timw agn gm — 1 XW. 1 XW alsof hier dus met de mededeeling, dat bij morgenavond terug-kwam. De sterkte was voldoende neembaar. De weggevallen woorden zijn alleen te wijten aan de luchtstoringen, die datron zoo hinderlijk waren omdat 1 XW bijkbaar met wisselstroom werkte. Het sluis-effect ontbrak geheel en de teekens van 1 XW bleven tot het eind absoluut constant.

Dit het telegram van 1 XW aan 2 K F blijkt dat ook het Hollandsche station nu dv in Amerika gehoord is. Bravo!! Het bovenstaande moge er velen toe aanspoeren, al hun krachten in te spannen, ook hen, die slechts met een enkele detectorlamp werken.

Tweilo. R. W. C. van Boetzelzer.

GELUKKIG NIEUWJAAR EN HOPELIJK OOK VOOR DE HOLLANDSCHE AMATEURS SEINVERGUNNINGEN IN 1924 Red. RADIO-EXPRES

UITSLAG VAN DEN RADIO-TOONEELWEDSTRIJD.

Na nauwkeurige beschouwing van de inzendingen van mededingers in onzen radio-tooneelwedstrijd, zijn de drie uitgeboorde prijzen als volgt toegekend:

Eerste Prijs: „Nieuwjaarswensch“, van den heer W. Vogt te Baricum.

Tweede Prijs: „Eind goed al goed“, van den heer J. B. H. Smits Jr. te den Haag.

Derde Prijs: „De Radio-maniak“, van den heer J. Klaaszes te Ierseke.

Zooals indertijd in „Radio Express no. 39 werd medegedeeld, bestaan de prijzen in geldbedragen van f 15.—, f 10.— en f 5.— te besteden voor aankoop van radio-onderdelen bij één der in ons blad adverteerende firma's.

De prijswinnaars worden dus verzocht, door de firma, waart zij het bedrag besteden, te laten beschikken over dat bedrag bij de administratie van „Radio Express“.

Bovendien stelde de Fa. Ch. Velthuis te den Haag voor ieder der prijswinnaars een Nulmegcondensator van 43 platen met knop beschikbaar. Deze condensatoren zullen aan de genoemde heeren worden toegezonden.

De verschillende bijdragen worden achtereenvolgens op den radio-omroep der N.V.V.R. ten gehore gebracht. De opvoering van den Nieuwjaarswensch, die den eersten prijs behaalde, werd reeds voor hedenafvond aangekondigd.

ONZE CARICATUUR-REBUS.

De oplossing der caricatuur-rebus in „R. E.“ no. 43 luidt: Vee-antenne (V-antenne).

Bij loting onder de goede oplossers is de prijs toegewezen aan den heer H. F. Smit te Laren (Gooi), wien de inbouwcondensator der General Radio Cy, beschikbaar gesteld door den heer A. Posthumus te Baarn, wordt toegezonden.

A. Jesse PCII - Radio Express december 1923 - Pagina 2

A. Jesse PCII - Radio Express december 1923 - Pagina 3

16 SEPTEMBER 1924 WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NED. VER. VOOR RADIO-TELEGRAFIE. REDACTEUR: J. CORVER. UITGAVE VAN N. VEENSTRA. LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG. TELEFOON 3212.

Zendvergunningen in Nederland.

Groot en goed nieuws! Er zullen in ons land vergunningen komen voor amateurzendstations. Datamee breekt een nieuwe tijd aan voor het Nederlandsche radio-amateurisme.

De bel om dien nieuwen tijd mee in te luiden, stond al een paar maanden gered op onze schrijftafel. Die bel werd onzen redacteur ten geschonken gegeven door de Noordwische Radio-club, na de vrijspraak van Jesse door den kantonrechter te Leiden, nadat het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht aan P.C.II een woord van gelukwensching had toegevoegd met de behaalde resultaten bij de Trans-Atlantische proeven van den vorigen winter.

Als opdracht bij het geschenk sprak de vertegenwoordiger der Noordwische Radio-club ons aldus toe: „Luid daar den nieuwen tijd mee in, als die — wat toch eenmaal gebeuren moet — ook voor ons land aanbreekt.“

En nu luiden wij de bel! Opdat men het hoore. Want de Nederlandsche Vereeniging voor Radiotelegrafie heeft door het taai volhouden van haar hoofdbestuur een begin van succes behaald. We luiden de bel nog niet aan stukken, want te kan nog eens moeten dienen, maar klinken isag ze toch al vast.

Het is wel toevallig, dat in deze zelfde week, waarin wij de oproeping ontvingen om opnieuw als getuige op te treden in de zaak-Jesse — die 63 dezer in appél voor de Haagsche Rechtbank voorkomt — tevens het bericht binnekomt, dat de Nederlandsche amateurs voortaan in beperkte mate officieel vergunning zullen kunnen verkrijgen voor zendproeven.

Doet en kwaad, zij gaan beide langzaam in deze lage landen aan de zee. Maar de zaak-Jesse is thinaal door het vergunningebestuur van Minister van Swazay achterhaald.

Zoals men elders in dit blad kan lezen, zijn de bepalingen voor amateurzendvergunningen, zooals die thans zijn gesteld, nog geenstens dik, wat men algemeen wel zou wenschen.

Wij mogen naar aanleiding daarvan wel mededeelen, dat de vertegenwoordigers der N.V.V.R. bij de officieele besprekingen over deze zaak, tot het laatste toe met kien van redelen hebben aangehouden op persoonlijke zandvergunningen voor experimenteere amateur. Het heeft echter voor het oogenblik niet mogen gelukken, om te verkrijgen dan dat aan recht-persoonlijkheid bezittende vereenigingen en aan hunne afdeelingen vergunningen kunnen worden verleend.

gale status te krijgen. Die toestemming kwam begin 1929, en op 19 augustus 1929 was het zover. Vier kandidaten slaagden voor het zendexamen. De gang van zaken omtrent dit examen zijn beschreven in het boek 'Vijftig jaar VERON Honderd jaar Radio'. De experimenten van o.a. Henk Jesse leidden ertoe dat de discussie over het uitgeven van vergunningen aan privépersonen voor experimentele doeleinden werd aangezwengeld. Hieronder volgt een gedeelte van de tekst uit Radio Express van 18 september 1924, waarin deze mogelijkheid wordt aangekondigd.

Zendvergunningen in Nederland Groot en goed nieuws! Er zullen in ons land vergunningen komen voor amateurzendstations.

Daarmee breekt een nieuwe tijd aan voor het Nederlandsche radio-amateurisme.

De bel om die nieuwen tijd mee in te luiden, stond al een paar maanden gered op onze schrijftafel. Die bel werd onzen redacteur ten geschonken gegeven door de Noordwische Radioclub, na de vrijspraak van Jesse door den kantonrechter te Leiden, nadat het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht aan PCII een woord van gelukwensching had toegevoegd met de behaalde resultaten bij de Trans-Atlantische proeven van den vorigen winter.

Als opdracht bij het geschenk sprak de vertegenwoordiger der Noordwische Radio-club ons aldus toe: „Luid daar den nieuwen tijd mee in, als die — wat toch eenmaal gebeuren moet — ook voor ons land aanbreekt.“

En nu luiden wij de bel! Opdat men het hoore. Want de Nederlandsche Vereeniging voor Radiotelegrafie heeft door het taai volhouden van haar hoofdbestuur een begin van succes behaald.

Zendvergunningen in Nederland - Radio Express 1924 - Pagina 1

Het slaat thans aan de afdelingen der N. V. V. R. en aan de Commissie voor de Trans-Atlantische proeven uit de vereniging om van den nieuw geschapen toestand het meest mogelijke te maken.

Er komt in verband daarmee werk aan den winkel!

Dit artikel, waarin wij het zoo heugelijke nieuws brengen van het eerste geroep van een nieuwen dageraad, mogen wij niet bedriegen zonder erop te wijzen, dat terwijl tegenwoordig rondom de N. V. V. R. in vaak weinig wel-luidende toonaarden luid en hard wordt geschreeuwd, het werk voor de zware taken van de leiders der N. V. V. R. wordt gedaan, met het beleid, dat daarvoor noodig is. We niet aant op het goetkoopke en erg tijdelijke succes van sommige kooplieden ter markt, maar wettelijk iets tot stand wil brengen, die moet tijdens zwa- zame onderhandelingen wel eens zijn over de zaken, die hem het naast aan het hart gaan, zelfs als de omstan- des wat ongunstig worden.

Naast het vraagstuk van het amateu- zenden staat als tweede brandende kwestie op dit oogenblik de or- ganisatie van een Nederlandschen Omroep. Ook ten aanzien daarvan ver- toonen zich bijken van ongeduld, die op zich zelf niet ongerechtvaardigd zijn. Maar wie daarvan een stormer- maken tegen de N. V. V. R., die dienen misschien belangrijke belangen, doch niet de belangen der zaak zelve.

Ook over die zaak zullen wij de bel- luiten, zodra het er de tijd voor is.

OP WELKE VOORWAARDEN ZENDEVERGUNNINGEN WORDEN GEGEVEN.

Het hoofdbestuur der N. V. V. R. ont- vangt het volgende schrijven van Z. Exc. den Minister van Waterstaat.

Ik heb de eer u mede te deelen, dat ik breed ben aan uwe vereniging, en aan elke bestaande afdeling uwer ver- eeniging, een vergunning voor een radiozendinrichting te verlenen, op voorwaarden als vermeld in bijgaand concept.

„Gaarne zal ik verlenen, of door uwe vereniging, of afdelingen daarvan, een vergunning op bedoelde voorwaarden wordt gewenscht.

„Is dat het geval, dan gevele u tevens, zoolvel voor uwe vereniging als voor wie betrokken afdeling, te vermelden in elk perceel de zendinrichting wordt opgesteld, met aanduiding van gemeente, straat en nummer.”

RADIO EXPRES.

Bij dit schrijven was gevoegd de vol- gende: Concept-Machtiging voor rechtper- soonlijkheid bezittende Vereenigingen of afdelingen van zulke Vereenigingen, die ten doo hebben de opwaking van be- langstelling voor de radiotelegrafie.

Aan wordt machtiging verleend voor den aanleg van een radio- telegraaf en/of -telefoon in het perceel te en voor het gebruik daarvan, onder de volgende bepalingen en behoudens hare wettelijke aansprakelijkheid.

Artikel 1. De machtiging wordt verleend tot we- deropzegging.

Artikel 2. Het gebruik van de radiotelegraaf en/of -telefoon is beperkt tot het nemen van proeven.

Het zenden mag slechts geschieden van 7 tot 11 uur n.m. Daarbij mogen alleen door of vanwege den Minister van Waterstaat aan te geven ongedempte golven beneden 200 M. worden gebezigd, terwijl elke antenne energie van 100 Watt niet mag worden overschreden. Correspondentie met andere stations is niet geoorloofd, behoudens dat door den Directeur-Generaal der Posten en Telegrafie op door dezen daarbij te stellen voorwaarden toestemming kan worden verleend voor de correspondentie met stations, voor welke gebruik machtiging is verleend overeenkomende met deze machtiging.

Van het in de 2e alinea bepaalde kan in bijzondere gevallen, ter beoordeling van voornoemden Directeur-Generaal, worden afgeweken. De houder der machtiging is alsdien gehouden zich naar de door of vanwege voornoemden Direc- teur-Generaal te geven aanwijzingen te gedragen.

Artikel 3. Van de machtiging mag geen gebruik worden gemaakt het doen van mededeelingen van actueelen en persoonlij- ken aard.

Artikel 4. De houder van de machtiging ver- plichtt zich aan personen, die geen lid van de vereniging zijn, voor zoolvel mogelijk, gelegenheid te geven tot het beproeven van vindingen in de gevallen, waarin zulke door den Directeur-Ge- neraal voornoemd verzocht.

Artikel 5. De houder van de machtiging is te rekenen van den eersten dag der maand, volgende op dien, waarin de machtiging is gedagvaard, tot einde December d.a.v. bij vooruitbetaling verschuldigd een bedrag naar reden van 50 gulden 's jaars. Overigens moet betaling van ge- noemd bedrag bij vooruitbetaling telkens op 2 Januari geschieden.

noemd bedrag bij vooruitbetaling telkens op 2 Januari geschieden.

Artikel 6. De houder van de machtiging is ver- plicht in het perceel waar de zendinrich- ting wordt bediend, een ontvangstatie latie te hebben, die op gedempte golven van 600 M. is ingesteld (en, indien ge- wenscht, ook op golven van andere leng- ten, zoolvel geoorloofd als ongedempt kan worden ingesteld), zoodat het verzoek van eenig station volgens artikel 7, draadloos kan worden opgevangen.

De personen, die de toestellen bedie- nen, moeten in staat zijn met een snelheid van minstens 12 woorden per minuut more-seinen te geven en te ontvangen. Als coepleters moeten worden ge- bruikt

Vooris is de houder van de machtig- ing verplicht in het lokaal, waar de zendinrichting wordt bediend, een tele- fonische aansluiting te hebben, opdat het zendstation tijdens de uren, genoemd in de 2e alinea van art. 3, per telefoon door- loopend bereikbaar zij. Voor dit door- loopend bereikbaar zijn gelden c.a. de regelen, welke voor het voeren van ge- sprekken in den tijd, dat de openbare telefooninrichting ter plaatse is gesloten, zijn of worden gesteld.

Artikel 7. Alle elektrische uitrusting wordt on- middellijk geslankt, zoodra dit met het oog op het belang van het radioverkeer wordt noodig geacht door een Rijs- station of een ander, te dezen opzichte door den Minister van Waterstaat hier- mede geijggesteld, station.

Artikel 8. Het gebruik van de radio-telegraaf en/of -telefoon wordt zoodra het door de Koningin in het algemeen belang wordt noodig geacht, gesloten of ten deele geslankt.

Artikel 9. De door den Directer-Generaal voor- noemd aan te wijzen ambanaren zijn, op verloop van een hun hietoe gegeven schriftelijken last, bevoegd de werking van de radiotelegraaf en/of -telefoon en de bediening te controleren, almede kennis te nemen van al te brengen voor een richtige uitoefening van hun dienst nood- zakeijk is. In verband hiermede moet aan die per- sonen te allen tijde toegang tot de radio- telegraaf en/of -telefoon worden ver- leend.

Artikel 10. De houder van de machtiging is onderworpen aan en mitsdien bepalingen, in acht te nemen alle bepalingen, welke met betrekking tot de radiotelegrafie en -telegrafie zijn of zullen worden vast- gesteld, bij eenig Nederlandsch wettelijk voorschrift, bij de radiotelegrafie Conventie met slotprotocol den 5den Juli 1912 te Londen geteekend en het bij deze

Conventie behoorend Reglement of bij eenig ander internationaal verdrag, waartoe Nederland is toegetreden of zal toetreden, almede helgen door den Minister van Waterstaat ter uitvoering van die bepalingen wordt noodig geacht in deze machtiging te wijzen.

Artikel 11. Ten bewijze, dat de machtiging wordt aanvaard, moet aan den Directeur-Ge- neraal der Posten en Telegrafie binnen een door hem te stellen termijn een ver- klaring van aanvaarding worden inge- zonden.

Artikel 12. De machtiging kan worden ingetro- ken: 1e. bij niet-nakoming van de voor- waarden, waaronder deze machtiging is verleend;

2e. indien daartoe aanleiding bestaaf krachtens wettelijk voorschrift (natio- nal of international), waardoor het gebruik van de radiotelegrafie, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk, niet toge- staan kan blijven.

Artikel 13. De houder van de machtiging ver- beurt ter beoordeling van den Minister van Waterstaat, een boete van f 100.— tot f 1000.— voor elke overtreding van eenige bepaling dieser machtiging en voor elken dag waarop zij op den termijn, bij de oplossing derze boete gesteld, voort- gaat niet in gebreke of in overtredding te zijn, een boete van f 1.— tot f 100.— mede ter beoordeling van den Minister voornoemd.

Voor de toepassing van het in dit artikel bepaalde wordt geen enkele in- gebreestelling vereischt. De voornoemde Minister beslist over het aanwezig zijn van de gronden voor het opleggen van de boete, de hoogte- heid van de boete, almede over de gegrondheid van een beroep op over- macht.

INSTALLATIE VAN DEN HEER J. H. BRINK TE DEN HAAG.

De heer J. H. Brink te den Haag heeft reeds op 1 h.t., 1 det. en 1 f. in den ind- spreker zoo hard, dat deze door 'i' gelede huis zijn te hooren.

Het ontvangtoestel op de foto is geheel eigen maakel, volgens schema Dr. Koo- mans. Zoolvel de foto laat zien, bestaaf het toestel uit 2 helten, die te samen als een koffer gesloten kunnen worden. De linksche helft is het toestel en de rechtsche helft dient voor berging van accu, spoelen en anodebatterij, welke afkafbaar is door den schakelaar, die zichtbaar is. De lampen zijn in het toestel ingebouwd en komen maar voor een klein gedeelte door de frontplaat.

Het geheel bestaaf uit: 1 h.t., 1 det. en 2 I. Zoolvel variable als vaste condensatoren zijn eigen maakel volgens Curver's Draadloos Amateurstation. Alle Hollandse en buitenlandse stations komen goed door. Behalve P.C.G.G. dien ik ontvang op 1 det. en 1 I. op Ampion-luidspreker, komen de NSF, Radiola-Paris en het nieuwe Engelse station Chelmsford

reeds op 1 h.t., 1 det. en 1 f. in den ind- spreker zoo hard, dat deze door 'i' gelede huis zijn te hooren.

'i' Verder dank ik 'Radio-Expres' voor zijn goede raadzagen.

Alleen is het zoo jammer, dat we zoo dikwijls in de concerten gesloord wor- den door P.C.H.en amateurs, die schijnen nooit bekend te zullen worden met hun toestel, daar dit steeds-genereren bij ieder concert van NSF of Radiola, door de zelfde amateurs wordt veroorzaakt. Ik zou hun willen raden: indien ge op een station zij afgestemd, nootet dit dan, wat condensationstand en spoel- stand betreft, het heest mij veel gemak gegeven; een volgender keer is het dan een sec. werk, daar ge reeds van te voren den geheel stand klaar kunt maken en alleen met den hietroelconden- sator iets hebt bij te regelen. Het geeft u zelf veel gemak en ge ontfreit er an- deren niet door.

CURSUS VOLKSUNIVERSITEIT TE AMSTERDAM.

Het Secretariaat der Volksuniversiteit te Amsterdam doet ons mede, dat de heer A. Dubois, directeur der Nederlân- sche Scheikunde- en Natuurwetenschap- pen, een cursus zal houden over "Radio-Telegrafie en -Telefonie".

Beantwoord zal worden: Grondbegrippen en definities. Histo- risch overzicht van het algemeen Radio- telegrafie-probleem. Radio-lampen. De moderne zender voor Telegrafie en Tele- fonie. De moderne ontvanger voor Telegrafie en Telefonte. Speciale hulp- apparaten. (Radio-omroep). Voorbeelden en gebruik van scheeps-, land en lucht-

KORTE-GOLF-NIJWS.

De cursus bestaaf uit 10 lessen en zal gehouden worden op Dondertagen des avonds 8 1/2 uur in het Gebouw der Gen. Universiteit te Amsterdam, aanvangende 9 October.

De prijs voor den geheelen cursus be- draagt f 5.—, f 7.50, f 9.—, f 12.— naar draagkracht, verhoogd met f 0.50 ad- ministratiekosten.

Inschrijving op het Secretariaat der Volksuniversiteit, Heerengracht 545, el- ken woensdag van 10 tot 3 uur (Zaterdag tot 12 1/2 uur). Het uitvoerig programma is verkrijg- baar op het Secretariaat der V. U. a f 0.10 en bij eenige boekhandlaren te Amsterdam.

We luiden de bel nog niet aan stukken, want ze kan nog eens meer moeten dienen, maar klinken mag ze toch al vast.

Het is wel toevallig, dat in deze zelfde week, waarin wij de oproeping ontvingen om opnieuw als getuige op te treden in de zaak-Jesse — die 23 dezer in appel voor de Haagse Rechtbank voorkomt — tevens het bericht binnenkomt, dat de Nederlandsche amateurs voortaan in beperkte mate officieel vergunning zullen kunnen verkrijgen voor zendproeven. Goed en kwaad, zij gaan beide langzaam in deze lage landen aan de zee. Maar de zaak-Jesse is ditmaal door het vergunningsbesluit van Minister van Swaay achterhaald.

Zoals men elders in dit blad kan lezen, zijn de bepalingen voor amateurzendvergunningen, zoolvel die thans zijn gesteld, nog geenszins dat, wat men algemeen wel zou wenschen. Wij mogen naar aanleiding daarvan wel mededeelen, dat de vertegenwoordigers der N.V.V.R. bij de officieele besprekingen over deze zaak, tot het laatst toe met klem van redenen hebben aange- drongen op persoonlijke zendvergunningen voor experimentee- rende amateurs. Het heeft echter voor het oogenblik niet mogen gelukken, meer te verkrijgen dan dat aan rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen en aan hunne afdelingen vergunningen kunnen verleend. Dat wil zeggen, dat o.m. elke afdeling der N.V.V.R. een vergunning voor een zender kan bekomen. Afgezien nog van de verdere voorwaarden en bepalingen die ge- steld zijn, meenen wij, dat deze regeling geen definitieve oplossing geeft van het amateur-zendvraagstuk in Nederland.

Dit neemt niet weg, dat het thans - bereikte van groote principi- eele betekenis is. Hiermede toch is het zenden door amateurs officieel als een afzonderlijk te regelen zaak erkend. Er bestond een strooming om de amateurs te verwijzen naar de algemeene regelen volgens welke vergunningen voor zendproeven verleend kunnen worden, "wanneer een concreet experimenteel doel kan worden aangewezen, waarvan het belang kan worden aangetoond". Het verkrijgen van de erkenning, dat de amateurs in dit opzicht een categorie op zichzelf vormen, die zonder elk oogenblik een bepaald doel te kunnen aanwijzen, toch gelegenheid verdienen te hebben om hun proefnemingen te kunnen verrichten, dat is het belangrijke in dezen. Uit de bepalingen blijkt o.i. duidelijk, dat de houders der vergun- ningen, voor speciale proeven (wij denken aan de Trans-Atlanti- sche, die ook dezen winter weer op komst zijn), tijdelijk aanvullen- de vergunningen kunnen bekomen. Het staat thans aan de afdelingen der N.V.V.R. en aan de Commis- sie voor de Trans-Atlantische proeven uit de vereeniging om van den nieuw geschapen toestand het meest mogelijke te maken. Er komt in verband daarmee werk aan den winkel!

- Referentie:
• Artikel Electron augustus 2023 door G.J. Huisman PA0GJH
• Uitgave Radio Expres 1924
• Boek 'Vijftig jaar VERON Honderd jaar Radio' door D. Rollema PA0SE (SK)
• Archief: R.F.G. Denker PA0AGF, F. van Hamersveld PA3DTX, E. Krijger PA0RSM, H. Willems

